

4 decembrie 2015

Dj'8 nr. 493

Aviz

la proiectul de lege cu privire la energia electrică

(430 din 03.11.2015)

Examinînd proiectul de lege menționat, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și Legii nr. 780/2001 privind actele legislative, menționăm următoarele.

I. Observații cu caracter general

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă de Guvern, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu art. 66 din Constituție.

3. Potrivit notei informative la proiect, elaborarea proiectului de act legislativ este dictată de necesitatea armonizării cadrului normativ din domeniul energiei electrice cu Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE, precum și a Regulamentului (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003.

Totodată, trebuie să reținem, că în preambulul proiectului de lege se menționează despre faptul transpunerii și Directivei 2005/89/CE.

Însă, tabelul de concordanță și Declarația de compatibilitate fac referință la compatibilitatea parțială a proiectului de lege cu Directiva 2009/72/CE și cu Regulamentul (CE) nr. 714/2009, nefiind menționate careva concretizări în sensul transpunerii și Directivei 2005/89/CE.

În aceeași ordine de idei, menționăm că elaborarea unui nou proiect de lege cu privire la energia electrică care ar transpune actele comunitare în domeniul energetic era prevăzută în următoarele acte legislative și normative:

1) Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, anexa VIII capitolul 14 din titlul IV, unde este prevăzută transpunerea Directivei 2009/72/CE, Directivei 2005/89/CE și Regulamentul (CE) nr. 714/2009;

2) Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2014-2016, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 808 din 07.10.2014, (pct. 76-79 prevăd transpunerea Directivei 2009/72/CE și Regulamentul (CE) nr. 714/2009);

3) Programul legislativ de realizare a angajamentelor de transpunere asumate în cadrul Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și Statele membre ale acestora, pe de altă parte, pentru anii 2015-2016, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 146 din 09.07.2015, (pct.66 prevede transpunerea Directivei 2009/72/CE și Regulamentul (CE) nr. 714/2009);

4) Foaia de parcurs pentru sectorul electroenergetic din Republica Moldova, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 409 din 16.06.2015, (pct. 77 dispune, că pachetul energetic III în sectorul energiei electrice include transpunerea Directivei 2009/72/CE și a Regulamentului (CE) nr. 714/2009).

Respectiv, în situația în care proiectul de lege are drept scop transpunerea și Directivei 2005/89/CE, proiectul de act legislativ urma să fie însoțit de tabelul de concordanță, folosit pentru a demonstra compatibilitatea acestuia cu Directiva 2005/89/CE, după cum prevede pct. 21 din Hotărîrea Guvernului nr. 1345 din 24.11.2006 cu privire la armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară.

4. Reglementări privitoare la mecanismul armonizării legislației naționale cu legislația comunitară se conțin în Legea nr. 780/2001, prevederi care au fost introduse prin Legea nr. 168-XIV din 15.06.2006 pentru completarea și modificarea unor acte legislative.

Întru executarea dispozițiilor Art. III din Legea nr. 168/2006, Guvernul a adoptat Hotărîrea nr. 1345 din 24.11.2006 cu privire la armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația comunitară.

În temeiul pct. 16 din Hotărîrea Guvernului nr. 1345/2006, inițiatorii proiectelor de acte normative care sînt supuse avizării obligatorii și transpun direct norme comunitare în dreptul intern vor introduce în proiectul respectiv, după partea introductivă, o mențiune din care să reiasă cu claritate actul comunitar care a fost preluat.

Cu referire la părțile constitutive ale actului legislativ, potrivit art. 24 alin. (2) lit. b) și c) și art. 26 alin. (1) din Legea nr. 780/2001, preambulul expune finalitățile urmărite de Parlament prin adoptarea actului legislativ, iar clauza de adoptare stabilește temeiul legal de adoptare a actului legislativ și categoria lui.

În același timp, art. 30 lit. c) și d) din Legea nr. 780/2001 dispune că, *dispozițiile finale și tranzitorii ale actului legislativ cuprind prevederi referitoare la compatibilitatea noilor reglementări cu cele ale legislației comunitare, precum și indicarea, după caz, a perioadei de punere în aplicare a normelor armonizate cu prevederile legislației comunitare.*

În baza acestor reglementări, rezumăm că reglementarea privind transpunerea actelor comunitare urmează a fi plasată înaintea clauzei de adoptare, iar Art.95 va indica articolele din Directiva 2009/72/CE și Regulamentul (CE) nr. 714/2000 compatibile cu proiectul de lege cu privire la energia electrică;

II. Obiecții de conținut și tehnico-legislative

1) Pe tot cuprinsul proiectului de lege:

a) în temeiul art. 25 alin.(5) din Legea nr. 780/2001, urmează a se indica denumirea exactă a legilor la care se face trimitere, fiind însoțite de numărul și data adoptării;

b) sintagmele „condițiilor stipulate în prezenta lege”, „în conformitate cu prezenta lege”, „prevăzute de prezenta lege”, „în condițiile prezentei legi”, „în condițiile stabilite în prezenta lege”, „stabilite prin prezenta lege”, precum și altele similare acestora, urmează a fi concretizate în sensul stipulării concrete a articolelor (alineatelor) din proiect la care se face referință;

c) obiectăm asupra utilizării cuvintelor „aprobă hotărâri”. Cadrul legislativ existent (a se vedea articolele 66 și 102 din Constituție, art. 25 din Legea cu privire la Guvern, nr.64/1990, art. 9 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 124/2009 cu privire la energia electrică) operează cu termenii „adoptă hotărâri”, „aprobă regulamente metodologii”, pentru care motiv propunem revizuirea termenilor respectivi;

d) nu există o reglementare unică în ceea ce privește invocarea organului responsabil de aprobare a actelor normative necesare aplicării legii. Reținem, că articolele consacrate atribuțiilor (competențelor) Guvernului și Agenției trebuie să conțină doar o mențiune care ar prevedea faptul aprobării, și nicidecum a enumerării tuturor actelor normative care urmează a fi aprobate în temeiul legii. Motivul propunerii constă în faptul, că în articolele 4 și 7 se indică doar unele Regulamente, iar în textul legii se face trimitere la aceleași, alte Regulamente, indicându-se organul care urmează să le aprobe (spre exemplu, art. 19 alin. (7)). Respectiv, în tot cuprinsul proiectului de lege, norma prin care se face referință la un Regulament, propunem să fie completată în final cu denumirea organului

responsabil de aprobare („aprobat de Guvern”, „aprobat de Agenție”). De asemenea, urmează a fi unificată denumirea Regulamentelor fiindcă, unul și același Regulament este denumit diferit, (spre exemplu, a se vedea definiția „parametrii de calitate” din art. 2 în corelare cu art. 7 alin. (1) lit. i) din proiect);

e) există multiple greșeli gramaticale, pentru care motiv proiectul de lege necesită a fi revizuit din punct de vedere gramatical.

2) La art. 1:

a) noțiunea „ordinea de prioritate economică” nu este compatibilă cu noțiunea respectivă din Directiva nr. 2009/72/CE, unde la pct. 16, noțiunea dată este redată prin „*ierarhizarea surselor de alimentare*”. În Legea actuală cu privire la energia electrică, noțiunea dată semnifică „*ierarhizare a surselor de furnizare*”, iar în proiect, - „*ierarhizarea surselor de producere*”. În acest context, propunem revizuirea noțiunii date pe motivul că art. 1 din proiect reglementează distinct noțiunea de „producere” și „furnizare”;

b) noțiunea „parametrii de calitate”, în final se va adăuga cuvintele „aprobat de Agenție”;

c) noțiunea „societate comercială mică”, menționăm că deși Directiva 2009/72/CE reglementează o astfel de noțiune, Codul civil, la capitolul societăți comerciale, distinge societatea în nume colectiv, societatea în comandită, societatea cu răspundere limitată și societate pe acțiuni. Totodată, art. 2 alin. (3) din Legea nr. 206-XVI din 07.07.2006 privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii prevede, că „este întreprindere mică agentul economic ce corespunde următoarelor criterii: număr mediu scriptic anual de salariați de cel mult 49 de persoane, sumă anuală a veniturilor din vânzări de cel mult 25 milioane de lei și valoare totală anuală de bilanț a activelor ce nu depășește 25 milioane de lei, cu excepția agenților economici care cad sub incidența alin. (2)”.

Astfel, propunem reexaminarea noțiunii respective ținându-se cont de reglementările existente în cadrul legislativ. Obiecția este valabilă și la art.68 alin. (4).

3) La art. 7:

a) alin. (2) lit. f), în ce privește funcția Agenției de a asigura ca prețurile și tarifele reglementate și metodologiile de calculare a acestora să fie aprobat cu suficient timp înainte de intrarea lor în vigoare, considerăm că sintagma „*cu suficient timp*” constituie un termen imprecis, lăsând loc de interpretare, pentru care motiv propunem indicarea unui termen concret;

b) alin. (6), sintagma „Agenția colaborează cu ministerele și cu alte organe centrale de specialitate ale administrației publice” urmează a fi corelată cu art. 107 alin. (2) din Constituție, articolele 21 și 22 din Legea cu privire la Guvern și articolele 9 și 17 din Legea nr. 98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate, care fac trimitere la „ministere care sînt organe centrale de

specialitate” și „alte autorități administrative centrale”. Astfel, cuvintele „organe centrale de specialitate ale administrației publice” urmează a fi substituite cu cuvintele „autorități administrative centrale”.

4) La art. 9 alin. (4), cu referire la termenul de „15 zile lucrătoare”, urmează a se concretiza din ce moment va curge termenul respectiv.

5) La art.15 alin. (9) lit. b), urmează a se concretiza cine aprobă Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața energiei electrice.

6) La art.19, prevederea alin.(2) se cuprinde și la art. 20 alineatele (1) și (2), de aceea, urmează a se determina locul reglementării prevederilor vizate.

7) La art. 26:

a) alin. (2), în ce privește sintagma „nu are/au dreptul” obiectăm că nu este clar sensul normei propuse spre reglementare. De altfel, art.9 (1) lit. b) din Directiva 2009/72/CE dispune, că „aceeași persoană sau aceleași persoane nu au dreptul” să întreprindă măsurile specificate la acest articol, prevederi care, de altfel, au fost preluate și transpuse în articolul vizat din proiect.

b) alin. (8) considerăm că noțiunile trebuie să fie definite la art. 2 din proiect. Totodată, nu este clară trimiterea făcută la Legea cu privire la gazele naturale. De asemenea, se va ține cont de noul proiect de lege cu privire la gazele naturale înregistrat în Parlament cu nr. 432 din 03.11.2015.

8) La art. 29 alin. (4) lit. b):

a) numerotarea subpunctelor se vor face ținând cont de art. 32 alin.(6) din Legea nr. 780/2001, care dispune că în cazul în care subdiviziunile sau diviziunile însemnate cu litere latine se împart, componentele lor se însemnează cu cratimă. Obiecția este valabilă și la art. 87 alin. (3) lit. a) din proiect;

b) subpunctul iii), sintagma „acordul de asociere” se va substitui cu sintagma „Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană”.

9) La art. 30:

a) propunem ca articolul să instituie reglementări distincte privitoare la funcțiile și reglementări distincte privitoare la obligațiile operatorului sistemului de transport;

b) alin. (9), sintagma „cu excepțiile stabilite prin prezenta lege” urmează a fi concretizată în sensul stipulării concrete a articolelor din proiect la care se face referință;

c) alin. (11), considerăm că articolul citat trebuie să conțină expres toate funcțiile și obligațiile ce reies din prevederile proiectului de lege. Alineatul ar putea conține doar o mențiune referitoare la funcțiile și obligațiile operatorului sistemului de transport rezultate din actele normative aprobate de Agenție.

10) La art. 32:

a) alin. (4), urmează a se indica denumirea exactă a regulamentului la care se face trimitere;

b) alin. (7), norma acestui alineat face trimitere la „Codul rețelelor”. În sensul reglementărilor din proiect, art. 53 instituie norme privitoare la „Codul rețelelor electrice”, iar art. 95 face referință la „Codul rețelelor electrice aprobate de Agenție”. Astfel, urmează a se indica denumirea exactă a actului normativ și a organului responsabil de aprobare.

11) La art. 34:

a) alin. (2), în partea ce ține de obligativitatea prezentării planului de dezvoltare a rețelelor electrice de transport, sugerăm indicarea unei date concrete de prezentare a planului respectiv;

b) alin. (7), se utilizează termenul „execută o investiție”, pe când alin. (9), „realizarea investiției”. Menționăm, că Directiva 2009/72/CE utilizează „realizarea investiției”, „investiții efectuate”;

c) alin. (9) face trimitere la „proiectul de investiții”, dar nu conține detalii referitoare la elaborarea, aprobarea lui;

d) alineatele (11)-(13) conțin reglementări privitoare la planul anual de investiții, dar nu este clar, dacă „planul anual de investiții” este același „proiect de investiții”. Totodată, întru asigurarea unei consecutivități în reglementare, sugerăm ca alineatele (11)-(14) să fie plasate după alin. (6).

12) La art. 35 alin. (2), urmează a fi denumit exact regulamentul la care se face referință.

13) La art. 41:

a) alin. (2) apare întrebarea, cine poate avea calitatea de „agent de conformitate”? Alin. (3) prevede, că „agent de conformitate” poate fi persoana fizică sau juridică, dar nu stabilește criteriile de deținere a funcției respective. Alin. (5) al acestui articol prevede, că la solicitarea Agenției, operatorul sistemului de distribuție este obligat să desfășoare contractul cu agentul de conformitate din motive de lipsă de independență sau de capacitate profesională. De aceea, în viziunea noastră, legea ar trebui să prevadă expres criteriile pentru ocuparea funcției de agent de conformitate;

b) alin. (7) lit. b), propunem stabilirea unui termen de prezentare a raportului anual.

14) La art. 51, prevederile alinelor (1) – (3) necesită a fi corelate cu alin. (2) al art. 46 în ceea ce privește denumirea metodologiei de calculare a tarifelor reglementate fiindcă, alin. (2) al art. 46 face trimitere la „metodologiile de calculare a tarifelor reglementate, aprobate de Agenție, publicate în Monitorul Oficial”, iar art. 51 alineatele (1) - (13), la „metodologia, aprobată de Agenție”, „metodologia de calculare a tarifului reglementat”, „Metodologie”. Pentru acest motiv se impune necesitatea unificării denumirii actului normativ respectiv. Totodată, concretizarea faptului aprobării metodologiei se va face doar la cazul inițial al reglementării. Cu referire la publicarea „metodologiei”, cuvintele

„publicate în Monitorul Oficial” urmează a fi substituite cu cuvintele „publicate în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și plasată pe pagina electronică a Agenției” (obiecția este valabilă și la alin. (2) al art. 46).

15) La art. 52 alin. (2), pentru un spor de precizie normativă, propunem reformularea titlului alineatului în felul următor ”Normele tehnice ale rețelelor electrice va conține prevederi referitoare la:”.

16) La art. 55 alin. (5), urmează de concretizat, cine aprobă Registrul de stat al mijloacelor de măsurare permise spre utilizare în Republica Moldova.

17) La art. 86 alin. (3), se utilizează noțiunea „tarif monom”, noțiune care propunem a fi definită la art. 2 din proiect.

18) La art. 87, alin. (4) propunem a fi exclus, fiindcă dublează prevederea alin. (1) al acestui articol.

19) La art. 88, alin. (5) conține reglementări referitoare la „*aprobarea tarifelor reglementate*”, însă titlul articolului instituie reglementări ce se referă la determinarea, aprobarea și monitorizarea aplicării „*prețurilor și a tarifelor reglementate*”, pentru care motiv propunem revizuirea acestui alineat.

20) La art. 95:

a) privitor la momentul intrării în vigoare a legii, menționăm că deși articolul nu stabilește o dată concretă, totuși considerăm oportun ca legiuitorul să prevadă o anumită dată de intrare în vigoare a legii ulterioară publicării. Motivul propunerii se bazează pe dispozițiile articolului vizat care stabilește termene diferite de intrare în vigoare a legii pe diverse capitole. Totodată, la alin. (19), se propune ca Agenția, în termen de 18 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative de reglementare în concordanță cu prezenta lege. Considerăm că termenul de „18 luni” constituie un termen exagerat, fiindcă, deși publicarea legii reclamă efectuarea unor acte organizatorice pentru punerea ei în aplicare, totuși, legea va putea intra în vigoare și să producă efecte juridice (totalmente) la expirarea acestei perioade de timp.

a) alin. (7) instituie o normă, care prevede că după intrarea în vigoare a Codului rețelelor electrice, Normele tehnice ale rețelelor electrice devin caduce. În sens juridic, caducitatea este cauză de ineficacitate ce constă în lipsirea actului juridic civil valabil încheiat de orice efecte datorită intervenirii unei împrejurări ulterioare încheierii sale și care este independentă de voința autorului actului juridic. De exemplu, oferta fermă devine caducă atunci când ofertantul a decedat înainte ca aceasta să fi fost acceptată de către destinatarul ei. Tot astfel, legatul devine caduc în cazul în care legatarul a decedat înaintea testatorului.

Respectiv, odată cu intrarea în vigoare a Codului rețelelor electrice, Normele rețelelor electrice, prevederile căreia se vor găsi reglementarea în Codul rețelelor electrice, se vor considera abrogate. Pentru aceste motive, propunem substituirea cuvintelor „devin caduce” cu cuvintele „se abrogă”;

b) alin. (15), pentru un spor de precizie normativă, cuvintele „energiei electrice” urmează a fi substituite cu cuvintele „a prezentei legi”;

c) norma cuprinsă la alin. (21) vine în contradicție cu prevederile constituționale și cu Legea nr. 780/2001 care nu admit superioritatea unei legi. În temeiul art. 72 din Constituție și art. 7 din Legea nr. 780/2001 legile sînt de trei categorii: constituționale, organice și ordinare, iar în dependență de caracterul normelor cuprinse, actele legislative se împart în acte legislative generale, speciale și de excepție (art. 6 din Legea nr. 780/2001).

Referitor la aplicabilitatea normelor juridice, art. 6 alineatele (3), (4) și (7) din Legea nr. 780/2001 prevăd următoarele:

- în caz de divergență între o normă a actului legislativ general și o normă a actului legislativ special cu aceeași forță juridică se aplică norma actului legislativ special;

- în caz de divergență între o normă a actului legislativ general sau special și o normă a actului legislativ de excepție cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ de excepție,

- În cazul în care între două acte legislative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme ce promovează soluții diferite asupra aceluiași obiect al reglementării, se aplică prevederile actului posterior.

În baza acestor reglementări, alin. (21) urmează a fi exclus din proiect.

d) propunem înserarea unei norme care ar prevedea, că pînă la adaptarea cadrului de reglementare, toate actele normative emise în temeiul Legii nr. 124-XVIII din 23 decembrie 2009 cu privire la energia electrică își păstrează valabilitatea, cu excepția prevederilor contrare prezentei legi.

În concluzie, menționăm că proiectul de lege poate fi supus examinării în ședință plenară, ținînd cont de obiecțiile și propunerile prezentului aviz.

 Șef Direcție
Ion Creangă